

PODŁUG (509) *praep*

o jasne.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) i XVIII w.

Cum G [z wyjątkiem PatKaz (5) cf znacz. 1. i 1.c.] (509) :

1. Zgodnie z kimś lub czymś, stosownie do czegoś; *secundum Vulg, PolAnt, Cn; iuxta Vulg, PolAnt; ex JanStat, Cn; post Vulg; ad, causa, penes, pro, secus Cn (454) :* Iezus w ten czas dlá bolu filného pragnął podług przyrodzenia/ bo wślytka krew s niego była wytoczona *OpecŻyw 149; PatKaz I 3v, 4v, 5v, 12v, 17, 17v; PatKaz II 44v, 65; PatKaz III 93, 106, 108v, 111v, 129; HistJóz A4v; Ale pokarm zły á bezmiernie pożywany/ [...] á niepodług śwey iftnoŃci iedzony [...] nie telko złą krew mnoży/ ale żywot kazi y członki mdli. FalZioł V 63v; LubPs Z2; KrowObr 108v; Leop Gen 1/12, Dan 14/14, Act 22/3, 2.Cor 7/10, AAA4v; SienLek 17v; á niebiełkie biegi/ obráćaiąc Ńie podług przyrodzenia/ piękny dzwięk/y wdzięczną hármóniá dáią. GórnDworz Hv, E3, Gg, Ggv; CzechRozm 187; ArtKanc K12v, L19; podług mieycá y czáfu tu náznáczoného ziecháć Ńie do grómády koronnéy/ y [...] ten Akt Electionis [...] do skutku Ńlufzného przywiéć SarnStat 117, 725.*

Z elipsą G (1): przeto tak uŃloka była marya yako yey myly Ńyn podług yako zalezalo czudney pannye *PatKaz III 118v.*

W charakterystycznych połączeniach: podług biegu, Boga, czasu(-ow) (3), ducha, istności, małżeństwa, miary, miejsca, mocy, narodu, natury (2), porzádku, powinności, prawdy, przyrodzenia (10), rodzenia, rzádu (2), uczynku, wielkości, zrzádenia, żądze.

a. *Wskazuje na to, czym się ktoś kieruje w postępowaniu (179) :* PocyeffiŃl myli panye wŃlityky lyudzy nyemocne ij yate a wŃpomoz ye podług wolyey twoyey ij potrzebi Ńbawyenya gych *BierRaj 19v, 17v, 19v; MetrKor 37/4v; BierEz C4; PatKaz III 139v; A podług rozumu vczyń maŃc na ogniu krom wrzenia FalZioł V 110v; Sędzia niema Ńędzić podług śwey wiadomoŃci/ ále podług wywodow. GroicPorz oo2; Leop 1.Mach 13/46, Rom 16/25; BibRadz Rom 8/12; KwiatKsiąż D2v, E4v, F, F2v, K3; Przeto ták w tym [...] thrzebá Ńie Ńpráwowác podług oney mádroŃci/ ktora ze wŃzytkiemi drugiemi cnotámi towarzýŃthwo ma mieć nierozdzielne GórnDworz Ii5v; iż to iest powinność práwego Dworzániná znác przyrodzenie páná Ńwego/ y to k czemu Ńie chyli/ á podług thego Ńie Ńpráwuiać/ wniŃć zá czáŃem [...] w łáfkę iego GórnDworz Kk5, F7v, Hh2, Ii6v, Kk5v; BudBib 2.Esdr 9/27; Po gwiazdách Ńię rzádzić. Zyc podług áŃpektu. Observare stellas. Calag 444b; KochPs 13, 100; MWilkHist F3; NiemObr 79; Nie rácz [...] frodze Ńię z námi obchodzić/ podług twey ŃpráwiedliwoŃci ArtKanc M2, A13v, A19v, Mv, O4; GórnRozm E2v [2 r.], H3; Phil G; nie z vczynkow ŃpráwiedliwoŃci ktoreŃmy my vczynili/ ále podług miłóŃierdzia Ńwego zbáwił nas WujNT Tit 3/5, Rom 8/4, 12, 13, Col 2/8; SarnStat 152, 606.*

α. *Wskazuje na normy, nakazy, zalecenia, zwłaszcza prawa (ludzkiego lub bożego) (135) :* Podług kthorey przyŃzyągy kaŃdy RothmyŃtrz od swych dzyeŃŃyáthnycow ma przyŃzyągá przyyác *MetrKor 38/287; Oni wziáwŃzy pŃy podług zmowy/ Povrywáli im głowy. BierEz F2, N4v, Q, S3v; odpowiedzieli żydowie My mámy zákon/ a podług zákonu má vmrzetz/ bo Ńie [Jezus] Ńyne^m bożym działá OpecŻyw 130, 77v, [80]v, 81, 86v, 95 (13); PatKaz III 152v; HistJóz D2v, E; FalZioł II 21c, V 93v, 108, 110v; KłosAlg E3v; WróbŻółt 118/156; LubPs R5; A thám iuż bédzie miał moc [podwojski]*

z rozkazania Sędziego pozywać/ Areftować/ y inne rzeczy podług fwey przyfycęgi czynić *GroicPorz* g4, oo2; *KrowObr* 179; y żeby fie modlili zá lud Ifraélfki/ podług wzyfytkiego co był przykazał Moizéfz flugá Boży. *Leop* 1.Par 6/49; y wczynił Krol podług rády Mamuchán *Leop Esth* 1/21, 2.Par 13/11, 31/21, *Esth* 2/8, 2.*Esdr* 12/24, 3.*Esdr* 9/36 (12); *BibRadz Gen* 17/18, 2.Par 24/11, II 103a marg; *KwiatKsiąz* C4, I4v; Więc áni to ieft podług zakonu przyrodzonego/ áby człowiek miał thego w drugim prágnąć/ czego w łobie nie rad by widział. *GórnDworz* Hhv, Cc2v; *WujJud* 152; *WujJudConf* 152; *RejPosWstaw* [143²], [143²]v [2 r.]; *CzechRozm* 71v; *PapPan* Hh; *ZapKóscier* 1580/14; *NiemObr* 95; *ArtKanc* M5v, M15v, P5; *GórnRozm* Gv, N3; *PapUp* G2v; *ActReg* 122; *WujNT Rom* 8/28, 1.*Tim* 1/1; TAKże targowé/ łókcíowé/ áby były fkázone y zniešioné/ podług Conštituciy piérwlych. *SarnStat* 68, 117, 366, 401, 403, 504 (14).

W charakterystycznych połączeniach: podług drog [czyich], konstytucyjej (5), kontraktu, mandatu, nauki (5), obiecania, ordynaryjej, pakt, pouczenia, postanowienia (2), przykazania (2), przysięgi (2), rady (3), reguły, remisyj, rozkazania (6), rzádu, sądu (2), słowa [czyjego] (2), sprawiedliwości (6), testamentu, statutu (5), ugody, umowy (2), ustawy, wolej [czyjej] (5), wolności [czyich], wyroku, wywodow, zakonu (5), zmowy (2), zskazania, žaloby.

Wyrażenia przyimkowe: »podług ([jakiego]) prawa, postępku (a. porządku, a. stanu, a. zwyczaju) prawa« (34:5): ábi roki wielgie bili sandzoni podluk zwiczaiu praua Mazoweczkiego *ZapWar* 1545 nr 2646, 1514 nr 2151, 2152, 1521 nr 2264, 1528 nr 2456, 2457; *OpecŻyw* 26v, 133v; *ForCnR* Ev; Abowiem podług Práwá Sáfkiego Niemieckiego/ odwłóká ftronie Pozwáney bywa daná ku odpowiędzi tylko *ad bina proxima Iudicia GroicPorz* f2v, d2, t4, aa4 [2 r.], bb; *KwiatKsiąz* A, N4; że tego wolnofcia niemamy zwác/ iż kto podług fwey wolej żywie/ ále to ieft prawdziwa wolnošć/ á fwobodá/ żyć podług práwá. *GórnDworz* Gg3, Gg3; *KwiatOpis* bv; *NiemObr* 172; *GórnRozm* Ev, F3v, G3, Hv, M4, M4v; *ActReg* 11, 12; Tákże Woiewódtwo Ráwfkíe po powiátách fádzoné bydź ma [...] z áppelláciiey podług práwá Koronnégo. *SarnStat* 738; A wżákże on piérwly polsefsor/ práwnie będzie mógl fzukác y repetowác fwéy fprawiedliwości/ ná onym który fie wwiázal w przerzeczoné dziedzictwo/ podług pošćpku práwá *SarnStat* 1167, 151, 435, 497, 725 [2 r.], 854 [2 r.], 865.

»podług zwyczaju(-a) (a. obyczaju(-a))« (14): *ZapWar* 1509 nr 2061; Gdzie chceš abychmytz przygotowali podlug obyczaiu wielkonotznégo baranka. *OpecŻyw* 87; *OpecŻywList* C; *PatKaz* II 58, 84; *GroicPorz* f3 marg; W ktorey mierze młóć Rzymfka podług ftarego zwyczaju wybornie była poftanowiona *KwiatKsiąz* D3v, H4v; *GórnDworz* P4; *WujJud* 155; *WujJudConf* 154v; *GórnTroas* 44; *SarnStat* 214, 394.

b. Wskazuje na uwarunkowania: zależnie od czegoś (78) : Odpowieday głupiemu podług iego głupofci/ á by go nie miano zá mądrego. *March*¹ A4; *OpecŻyw* 60v, 188v; *HistJóz* Dv, D2; *FalZioł* IV 59b, V 69v, 73v [2 r.]; *GlabGad* E; *March*³ V5v; Otho przychodzę rychło: á mam z łobá zaplátę moię: ábych odpłácił koždemu podług wczynkow iego. *Leop Apoc* 22/12, *Ier* 50/29, *Ez* 16/23, *Zach* 1/6, 1.*Mach* 13/46, *Act* 27/40; *BibRadz* 1.Par 23/6; *KwiatKsiąz* B4v, C4v, I3; I tymżeć teź obyczaiem ty cztery wilkošci pánuię w cíelech nášlych/ podług wiekow y lat. *SienLek* 42, 10, 23v, 30v [3 r.], 31, 44, 59; á w niekthorych teź rzeczach/ flufzne iednego nád drugiego wywyfzlenie: iáko to w hoinošci/ w płáczeniu pošług/ w rozdawaniu dignitarfthw/ podług godnošci/ y nierownych zašlug

GórnDworz Hh7; Nuż mieliąc/ ten bierze od słońcá fwiátłóść/ podług tego iáko blińko od niego/ ábo dáleko chodzi *GórnDworz* Ll5v, L4v, M3, li2v; *RejPosWstaw* [41³]v; *ArtKanc* 19v [2 r.]; *KochProp* 4; Lecz robiącemu/ zaplátá nie bywa poczytána podług łáki/ ále podług powinności. *WujNT Rom* 4/4, *Rom* 2/6, s. 529 [2 r.], 2.*Cor* 11/15, 2.*Thess* 1/12; *SarnStat* 453; *PowodPr* 22, 44.

W charakterystycznych połączeniach: podług części, głupości (2), godności (3), lat (3), łaski (2), małości, miary, miejsca, młodości, nałogu, natury, niemocy, nieprawości, pochopności (2), położenia, powinności, powołania, pręcej, przemożenia, przyrodzenia, roboty, rozeznania, rozmaitości, różności, stanu, starości, uczynkow (4), ważności, wieków, wilkości, występku, zasługi (2), złości (3), zrządzenia.

Wyrażenia przyimkowe: »podług czasu« (7): *FalZioł* V 69v; Izeby podług czału [!] á przywoitości wżyfłkie rzeczy íprawowane bywały *KwiatKsiąż* C3v, K4v; *GórnDworz* M3v, V8v, Gc5v, Gg8v.

»podług miarki swej« (1): Z ktorego [*Chrystusa*] wżytko ciáło [*tj. Kościół*] zgodnie złożone y ípoione będąc/ [...] wedle dzielności káždego członká podług miárki fwey [*secundum operationem in mensuram uniuscuiusque membri*]/ czyni wzroft ciáła ku zbudowánium íamego siebie w miłóści. *WujNT Eph* 4/16.

»podług możności« (4): przyśyęgam [...]: Sierot y Wdow podług fwey możności bronić. *GroicPorz* c; *KwiatKsiąż* K4v; *GórnDworz* Gv; *WerKaz* 277.

»podług potrzeby« (10): *KwiatKsiąż* E4v, O4; Myć fye też podług potrzeby niegdy w láźni álbo w kádzi *SienLek* 10, 3, 117; Wízákoż przedfię *Krol* [...] y podług czału/ á pothrzeby/ íam íe też zá niektore rzeczy/ iác ma. *GórnDworz* Gg8v, I5v; *RejPosRozpr* c3; *PaprPan* N4, R2.

a. *Proporcjonalnie do (o współzależnych ilościach i wielkościach)* (9) : A podług rzeczy wielkości, Tak teże wiele ciężkości *BierRozm* 7; Podług mnoftwá owocu íwego rozmnożył óltarze/ podług buyności źiemie fwoiey/ rozhoynił á rozmnożył íe w Báltwániech. *Leop Os* 10/1.

Wyrażenia przyimkowe: »podług liczby« = *iuxta numerum Vulg; secundum numerum PolAnt* (3): *Leop Ex* 30/12; także y ty Ieruzálem obrzydłycześ óltarzow náftawiáło podług liczby vlic twych/ óltarzow ku kadzeniu Bááłowi. *BibRadz Ier* 11/13; *BudBib Num* 29/30.

»podług miary« = *iuxta mensuram Vulg* (3): *PatKaz III* 147v; *Leop 3.Reg* 7/20; I nierowno íię około wżyfłkich mamy pracować/ tilko podług miary y położenia dowćipu nášzego. *KwiatKsiąż* Lv.

c. *Wskazuje na wyraziciela opinii lub źródło informacji: tak jak ktoś mowi(ł), sądzi(ł)* (73) : *BierRozm* 17; *OpecŻyw* 30, 87, 187v; Ale tho ták ma być rozumiano/ podług wykłádu támże opifánego *GroicPorz* c3, tv; áby przywiodł Pan ná nas wielkie złe rzeczy/ ktore íe nie ítály pod niebem/ iáko íe ítály w Ieruzálem/ podług onego co nápiáno w Zakonie Moizeffowym *Leop Bar* 2/2, 3.*Reg* 13/5; *BibRadz Gen* 18/21, I 63c marg; *KwiatKsiąż* C2, C3v; powiem iáka thá dworna páni/ podług moiego pomysłu/ być by miáła *GórnDworz* V7, Bv, M2, Z8v, Ee2, Gg8v, Hh5; A ma to Pánftwo w íobie poczytáiąc głowne Zamki z niższymi póspólu/ podług mey wiadomości íto y dziewięć Zamków *KwiatOpis* D2; *CzechRozm* 11v, 29, 71v; Pan Iezus iuż powstał zmartwych Podług onych obietnic íwych. *MWilkHist* I2; *ArtKanc* K12; tedy podług twego zeznania/ Wolności w Polńcze nie máńz *GórnRozm* A4, A4v, B; *WujNT Rom* 4/18.

podług kogo (20): SPrawiedliwy á ftraffliwy ten dzień íádnny vprzedzi piętnáście znamion/ podług fwiétégo Thomáffa/ Richardufa/ fwiétégo Bonaw[en]tury/ ij fwiétégo Ieronima. *OpecŻyw* 193, 141v,

186v; Odpouyedam nato podluk doctorow yze kofzczyol fzywaczy tey myley panny poczaczyna ymy Słudzy yey [...] poľpolu fzwyaczymy *PatKaz II* 83v, 30v, 33v, 48v, 51v, 52, 79v; *PatKaz III* 111, 137, 144, 146; Ten kamień podług wiele doctorow: bywa znalezion w Murzyńfkicy ziemi *FalZioł IV* 53d, II 17c, V 102; *GórnRozm Kv. Cf W tytule Ewangelii*.

Z elipsą G (4): *PatKaz I* 17v; pan iefus y marya panna nychczyely tayemnołfzczy fwych fzywatołfzczy obyauycz podluk yako pyłłano wprzepouyelłczyach *PatKaz III* 134v, 97, 148v.

W tytule Ewangelii (2): Święta Pana Iezu Chryłłtha Ewángelia podług Márká fwiętego. *Leop CC6a, EE4a*.

W charakterystycznych połączeniach: podług baczenia ([czyjego]) (2), doktorow (4), domniamania, krzyku, mniemania [czyjego], nauki [czyjej], naznaczenia [czyjego], obietnic [czyich] (2), pomysłu [czyjego], powieści [czyjej], rozsądku [czyjego], świata, wiadomości [czyjej], widzenia [czyjego] (2), wykładu ([czyjego]) (6), zeznania [czyjego], znamienia.

Wyrażenia przyimkowe: »podług (świadectwa) pism(a)« = *secundum scripturas Vulg* (7): *OpecŻyw* 183v; *PatKaz I* 7v; *PatKaz III* 134; Bom wam podał naprzod/ [...] iż Chryłłtus vmárł iefł zá grzechy náłze podług píłm *Leop 1.Cor 15/3, 1.Cor 15/4; CzechRozm 71v; NiemObr 128*.

»podług słow(a)« [w tym: czyjego(-ich) (7)] = *secundum verbum (verba) Vulg, PolAnt; iusta verba Vulg* (9): *PatKaz III* 90v; Seguitur, pochodzy, vel sic, tak iest, vel stánd iest dowod podług tich słow *BartBydg 142b*; Podług włlyłtkich łłow tych/ y według włlyłtkicy tey wizyiey mowł Náthán do Dawidá. *Leop 1.Par 17/15, 2.Esdr 6/8; BudBib Num 14/20; ArtKanc A5v, A8v, 15*; Niech mi fie włlyłtko stłanie podług słowá twego *SiebRozmyłł F3v*.

»podług zdania [czyjego]« (4): thák powiedam/ iż podług mego zdánia/ troiáki łpofob iefł trefnowánia *GórnDworz O4v, li5; GórnRozm Ev, K3*.

d. Wskazuje na zasadę porządkującą (21) : A te fą narodowie Lewi podług fámiliey ich. Gerfon Lobni fyn iego/ Iáháth fyn iego/ Zámámá fyn iego *Leop 1.Par 6/19, 1.Par 6/54, 24/30, Ez 48/31*; A ná tych dwunáłcie kámienioch będą dwánáłcie imion fynow Izráelłkich [...] / á ty imioná będą podług dwoygánałcie pokolenia. *BibRadz Ex 28/21, Num 1/18, 20, 30, 34, 35* (9); á włzelkiéy mowy imię álbo przezwiłko źiołowi/ iefł podług porządku obiecádlowégo. *SienLek a4v, 34v, 164v, 196, S[ss]*; Reyeltr álbo pokazánie krotkie mieyłc ofobliwłzych/ dla prędlłzego ználezyenia porzádnie podług liter s pilnołciá zebrány. *RejZwierc Aaa3; BudBib 2.Esdr 7/4*; Ale dáley iuż podług rozdziału náłzego połłapmy. *PowodPr 47*.

W charakterystycznych połączeniach: podług domow (familijej, ojców) (6), familijej, imion, liter, narodow (2), obiecádlá (3), pokolenia (2), porzádku (obiecádlowego) (2), rodu (4), rodzin, rozdziału.

e. Zgodnie z brzmieniem tekstu; tak jak jest napisane; zawsze w formule prawnej: »podle pozwu, rot, skaźni« (36:1:1) (38) : Iakom ya nyeszbył kmyeczyna yego Mykolaya varyd na drodze dobrovolney anym mv zadał Rany krwavey na levey Rancze yego gwałtem kthoran woszny ogłandal podług pozw thako my pomozy. *ZapWar 1504 nr 1920, 1503 nr 1913, 1504 nr 1924, 1507 nr 1972, 1511 nr 2097, 2092* (17); pozowie tedy iákom rżekł vkrzywdzony do źiemłtwá/ tu reus gdy fię záprzy/ á podług łkaźni przýłłże/ to wolen. *GórnRozm G4*.

Połączenie: »i dalej podług pozwu, roty« (19:1): yako ya tho dobrze wem ysch Schymay y dały podluk Rothy. *ZapWar 1513 nr 2064*; ya kom yą nyerąbył dREW Brzozowych w gayv xyadza dzyekąna warszewskyego [...] w wążnoszczy yako kopa gwalthem y daley podluk pozw tako my bog pomozy. *ZapWar 1513 nr 2112, 1507 nr 1987, 1512 nr 2104, 1513 nr 2064, 2093, 2094 (20)*.

f. *Tak jak ktoś chce, ku czyjemuś zadowoleniu (31)*: Kyedy anyely tą panna wbołthwye bycz uznały [...] abo anyelfkyemy oczyma yą uřzely podluk raczenya bołkyego O tedycz yey myłofzczy yuřz fluzycz począły *PatKaz II 52*; Podług wiary wáfley/ niechay fie wam řtanie. *Leop Matth 9/29, 1.Petr 4/6*; ktory teź w niey [ojczyźnie] podług Bogá żywie. *PapRPan F2*.

Wyrażenia przyimkowe: »podług chęci swej« (1): řzukacie takiego Pana ktorem biřcie [...] rządzili/ y wřzitko podług chęci řwey mieli za yego Panowania *PapRPan Ev*.

»podług swej głowy« (2): káždy podług řwey głowy Rzeczpofpolitą řtánowić chce *GórnDworz G5; GórnRozm G*.

»podług myřli« [w tym: swej (3)] (8): *GórnDworz L4v; (nagł) Páweł Skotnicki Chorąży Hállicki. (-) TV mař męłtwo y rozum y czegoć potrzebá/ Wřzytko mu podług myřli hoynie dano z niebá PapRPan G3v, E3, Gg3, Gg3v; PapRPan D2, Ev, H4*.

»podług serca [czyjego]« (2): Wřzytko fie yuřz nych řtánye podług řercá twego *LubPs E4; ArtKanc K14*.

»podług wole(j, -i)« [w tym: czyjej (11) – „swej” (6)] (12): Pan [...] Ezopá Zenáłowi dał/ A ták mu iefzće przykazał: [...] Podług řwey woli z nim działáy. *BierEz A4; OpecŻyw 101*; Iozef był xyążęcyem we wřlytkyey zyemi Eipłkicy y podług iego woley zboże przedawano *HistJóz C2; FalZioł V 101v; GórnDworz Gg3*; Pan Bog wřzytki żądze á prořby kořciolá wřzytkiego wypełnić podług woley řwey raczył. *RejPosWstaw [143³]v; CzechEp 412; ArtKanc C18; GórnRozm M3; ActReg 29*; Ach nieřtótýřz/ iuřz tobie w páłacách nie řiádác/ Ani berłem królewłkim podług woli włádác. *GórnTroas 53; VotSzl D3*.

»podług [czyjego] zdania« (2): y ták rozumiem/ że nie náuká/ ále rycerřkie rzemięřło ma przodek/ y chcę/ áby moy Dworzánin/ poniewaź go podług mego zdánia formuię/ tákże rozumiał. *GórnDworz G7v; Phil E3*.

2. *Wskazuje na porównanie; secundum, sicut Vulg (15)*: Ale y PAN Chryřtus chleb z rzeczy řtworzoney wřził [...]. Tymże obyczáiem y kielich/ ktory tákże z řtworzenia iefł podług nas/ řwoię krew być wyznał *ReszPrz 19*.

a. *Tak samo jak; podobnie (7)*: tamze tego dawa przyczynę, iż podług řkładnořci ciała duřza fie teź řprawuie. *GlabGad A2; LibLeg 10/65*; Y czynil co było dobrego przed oblicznořciá Pánřką/ podług wřlyřtkich řpraw oycá řwego Amázyařłá *Leop 2.Par 26/4, 2.Par 27/2*; POdług biegu żywych rzeczy ná řwiećie/ Cyáło człowiece nigdy řtać w iedney mierze niemoże. *SienLek 12; RejPosWstaw [110²]; WujNT Col 3/10*.

b. *Na wzór, na kształt (7)*: Item zeznała yřch [...] dala kařzce řchinkarcze řchwabowey abi klucz podług oney proporcy na wořku withloczoney dali vrobicz, a dawayacz klyucz then powyedzyala prořchą czye day my vczynycz klyucz podług wořku thego *LibMal 1551/163v*; Y widziałem widzenie podług oney pořtáci ktorąm widział [...]: y pořthác podług widzenia ktorem widział v rzeki Chobár

Leop Ez 43/3, Act 7/44; Stworzmy człowieka podług obrazu nálezego/ y ná podobieństwo nález. CzechRozm 106, 149.

3. *Wskazuje na aspekt jakiejś sprawy, element wybrany do rozpatrzenia: jeżeli chodzi o; secundum Vulg (30) : A tak placzątz/ pannę Marią ciełfatz/ niemalą chwilę podług czału przemiełkali. OpecŻyw 154v; ktorá [Maryja] rzeczoná ielt niewiafta podług narodzenia/ a panna podług itádla była OpecŻyw 186v, 93v, 161v, 163, 179, 180v [4 r.], 186v; PatKaz II 67, 79, 84; PatKaz III 108 [2 r.], 130 [2 r.], 136v; WróbŻółt 117; ále każdy podług żywotá łwego łwoyę włafną łzkodę podeymować musi GliczKsiąż F7v; Leop Rom 4/1; KwiatKsiąż C3, E2v; iż ták był wyłzły Herkules/ niż ini ludzie/ podług proporczyiey do ludzi/ iáko on pláč iego wymierze/ był więłzły/ podług proporcziey do pláców. GórnDworz V4v; CzechRozm 12v, 176v; Ieltci ták iż według Ewángeliey/ łą nieprzyiaćioły dla was: lecz podług wybránia/ vmiłowáni dla oyców. WujNT Rom 11/28.*

4. *Wskazuje na przyczynę lub cel; iuxta, secundum Vulg (9) : Godnámcí páńłtwá więłzłego/ Podług rządu itádlá mego. BierEz R4v; PatKaz III 116; ktorzy ná męki máią być dani/ pierwey włztyki włofy brzytwą ogolá/ [...] áby iákich kuńłztownych pomocy we włofyech niemiał/ podług czárnokłyęłtwá/ álbo czárow innych/ zá ktorymi więc żadney męki nieczuią. GroicPorz ii2; Leop 2.Esdr 11/24; ziemiá podług gęłtości łwéy/ gęłci łwą wilgość SienLek Vuu; Abowiem będąc też powinni/ podług dawności czału być náuczycielmi/ zásię potrzebuiećie/ áby was vcżono NiemObr 90; Lecz podług zátwardziałości twey/ y łercá niepokutuiącego/ łkárbiłz łobie gniew WujNT Rom 2/5, Hebr 5/12.*

W połączeniu z partykułą „że” (1): Napierwey tedy Mocż nayłepłzy ielt/ w ludziach zdrowych [...]: przy żółć/ álbo przy czyrwień/ mierny [...]. A podługze tego w niemocy/ to nayłepłzy mocż/ ktory ielt zdrowym podobien: przyłmledłzy/ álbo przyżółć SienLek 25.

5. *Wskazuje na usytuowanie w niewielkiej odległości: przy, obok (1) : pirworodny był poładzon podłud [!] łwoiey łtárołtzi ná wyłzłsem myełcu a tak yne podług iego/ a namłodłłwego poładzono na ołtatnym myełcu HistJóz D2.*

Synonimy: 1. zgodnie; 2.a. »na kstałł«, podobno; 5. koło, przy.